

VERIPALVELU JA

VERENLUOVUTUS.

2009

Esityksen sisältö

- Yleistä Veripalvelusta
- Verenluovutus ja verivalmisteet

Veripalvelu lyhyesti

- 550 työntekijää • 17 toimipaikkaa ja liikkuva veripalvelu
- toiminta on voittoa tavoittelematonta • vuosibudjetti 70 milj. euroa

160 000 **275 000** **50 000**
verenluovuttajaa > verenluovutusta > potilasta

Luomme mahdollisuuksia elämän pelastamiseen

- verivalmisteet • potilastutkimukset • raskaudenaikaiset veriryhmätutkimukset • kudossopeutuvuustutkimukset
- kantasolusiirteet • kudospalvelut • lääkevälytys
- tutkimus ja tuotekehitys

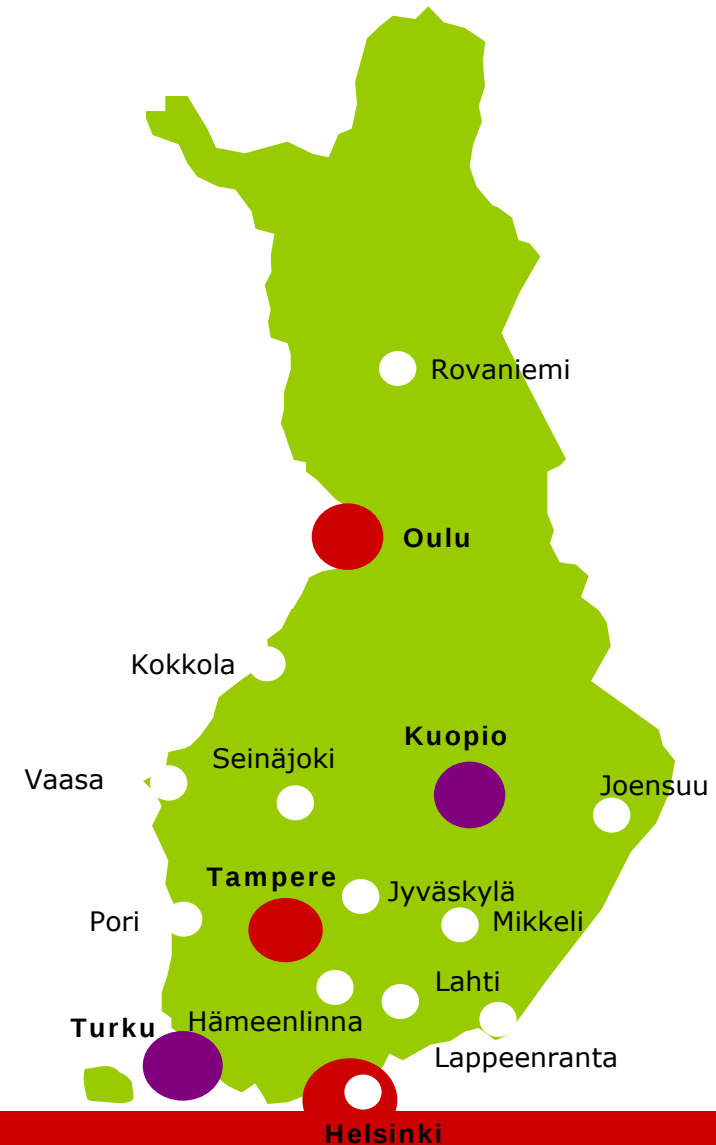

Osa suomalaista terveydenhuoltoa

- **Veripalvelu hoitaa keskitetysti veripalvelutoimintaa Suomessa**
 - verta voi luovuttaa Veripalvelun toimipisteissä ja verenluovutustilaisuuksissa
 - sairaalat tilaavat tarvitsemansa valmisteet Veripalvelusta
- **Veripalvelun laboratorioissa tutkitaan myös potilasnäytteitä**
 - kantasolu- ja elinsiirtojen kudossopeutuvuustutkimukset
 - raskaudenaikaiset veriryhmä- ja veriryhmävasta-ainetutkimukset
 - vuoto- ja tukostaipumustutkimukset
 - ongelmalliset veriryhmä- ja veriryhmävasta-ainemääritykset
- **Toimintaa säätelevät ja ohjeistavat useat tahot**
 - EU:n veridirektiivi ja Suomen laki veripalvelutoiminnasta
 - kansainväliset veripalvelualan suositukset ja Veripalvelun omat ohjeet
 - valvova viranomainen Lääkelaitos

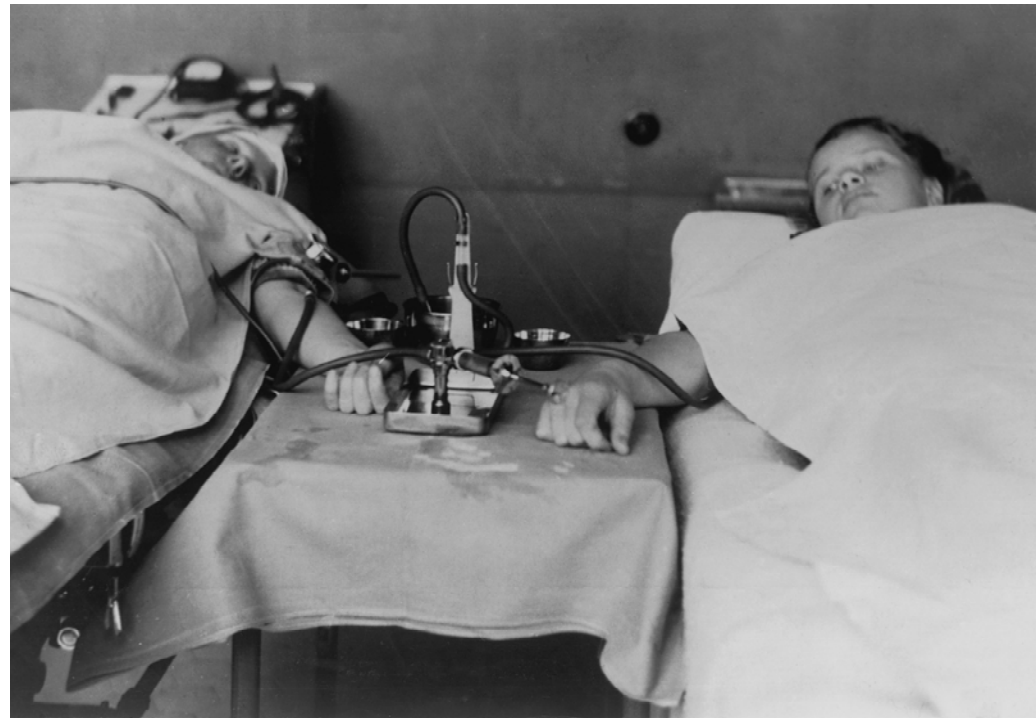
Veripalvelu 16 paikkakunnalla

- **12 veripalvelutoimistoa**
 - veren keräys
- **4 aluekeskusta**
 - Oulu, Kuopio, Tampere, Turku
 - veren keräys, verivalmisteiden tuotanto ja/tai jakelu
- **Veripalvelukeskus**
 - Helsingin Kivihaka
 - veren keräys, luovutetun veren testaus, verivalmisteiden tuotanto ja jakelu, muut Veripalvelun toiminnot
- **Liikkuva veripalvelu**
 - yli 1000 liikkuvan veripalvelun tilaisuutta ympäri maan vuosittain

Verensiirtojen historiaa

- **1600-luvulla ensimmäiset verensiirrot eläimeltä ihmiselle**
 - luonteenpiirteiden uskottiin siirtyvän veren mukana
- **1800-luvulla verensiirrot ihmiseltä ihmiselle**
- **1900 Karl Landsteiner löysi ABO-veriryhmät**
 - edellytys turvallisille verensiirroille
- **1913 ensimmäinen verensiirto Suomessa**
 - osa verensiirroista suoria 1950-luvulle asti

Veripalvelun historiaa

- **1935 Partiolaisten Veriliitto**
 - vapaaehtoisuus, maksuttomuus
- **1939–1944 Puolustusvoimain Veripalvelu**
 - verta alettiin kerätä pulloihin
- **1948 Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu**
 - liikkuva veripalvelu vuodesta 1954

JOKU TARVITSEE VERTA JUURI

NYT.

Verenluovutus ja
verivalmisteet

5 litraa verta...

- **Plasma**
 - kuljettaa ravinteita
 - sisältää vasta-aineita ja veren hyytymistekijöitä
- **Punasolut**
 - kuljettavat happea
- **Verihiutaleet (trombosyytit)**
 - auttavat verenvuotojen tyrehdyttämisessä
- **Valkosolut**
 - huolehtivat vastustuskyvystä

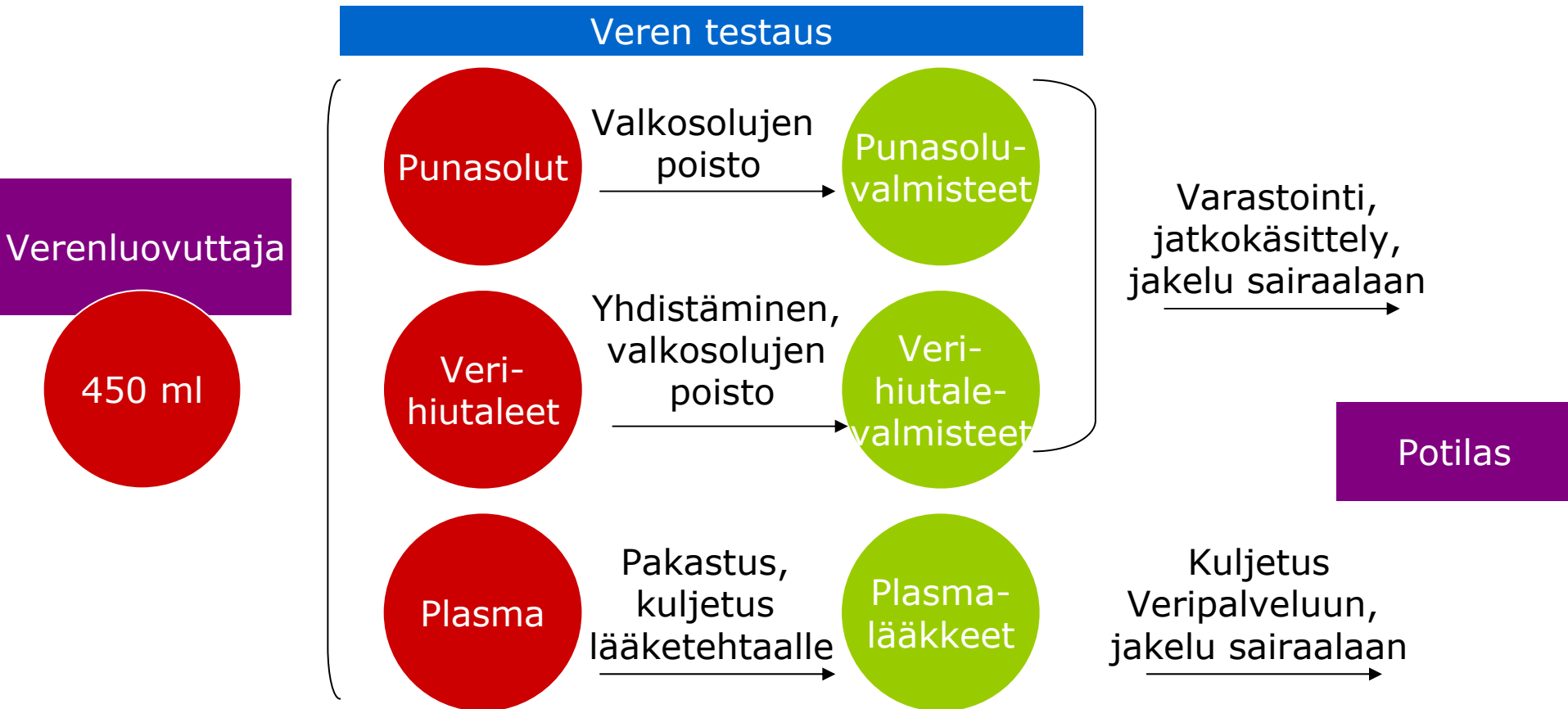

Verestä valmisteeksi

- **Luovutettua verta ei anneta potilaalle sellaisenaan**
- **Veren osat erotellaan toisistaan ja niistä tehdään verivalmisteita ja lääkkeitä**
 - punasoluvalmisteet
 - verihiutalevalmisteet
 - plasmalääkkeet, mm.
 - Octaplas (jääplasma)
 - hyytymistekijävalmisteet
 - immunoglobuliinit
- **Potilas saa vain tarvitsemaansa veren osaa**
 - hoito on tehokkaampaa ja turvallisempaa

Veren matka luovuttajalta potilaalle

Verta ei voi korvata lääkkeillä

- **Vuosittain noin 50 000 potilasta saa hoitoa verivalmisteilla**
 - leikkauspotilas
 - syöpäpotilas
 - onnettomuuden uhri
 - anemisoitunut vanhus
 - synnyttävä, keskosvauva
 - verenvuototautia sairastava
- **Joka arkipäivä tarvitaan yli 1 000 luovuttajaa**
 - säännölliset luovuttajat erityisen tärkeitä
 - tavoitteena tasainen verenotto sekä ennakointi ja reagointi veren tarpeeseen

Kuka sopii luovuttajaksi?

- **Verta voi luovuttaa, jos on**
 - terve
 - 18–65-vuotias ja
 - vähintään 50 kiloa painava
- **Hemoglobiinirajat**
 - naiset 125–175 g/l
 - miehet 135–195 g/l
- **Pari, kolme kertaa vuodessa**
 - naiset
 - luovutusten välissä vähintään 3 kk
 - max. 4 kertaa vuodessa
 - miehet
 - luovutusten välissä vähintään 2 kk
 - max. 6 kertaa vuodessa

Aina ei voi luovuttaa

- **Väliaikainen luovutuskielto, esim.**
 - influenssa 2 viikkoa
 - lääkekuuri 2 viikkoa (yleensä)
 - tatuointi, lävistys, korvien rei'itys 4 kk
 - uusi seksikumppani 4 kk
 - raskaus, synnytys 12 kk
- **Pysyvä luovutuskielto, esim.**
 - krooniset sairaudet (esim. sydänsairaudet)
 - lääkehoidossa oleva diabetes
 - veren välityksellä tarttuvat sairaudet (HIV, hepatiitti)
 - miesten välinen seksi
 - yli 6 kk Britanniassa 1980–1996

Maksuton infopuhelin
0800 0 5801

Sopivuus
verenluovuttajaksi
arvioidaan aina
paikan päällä.

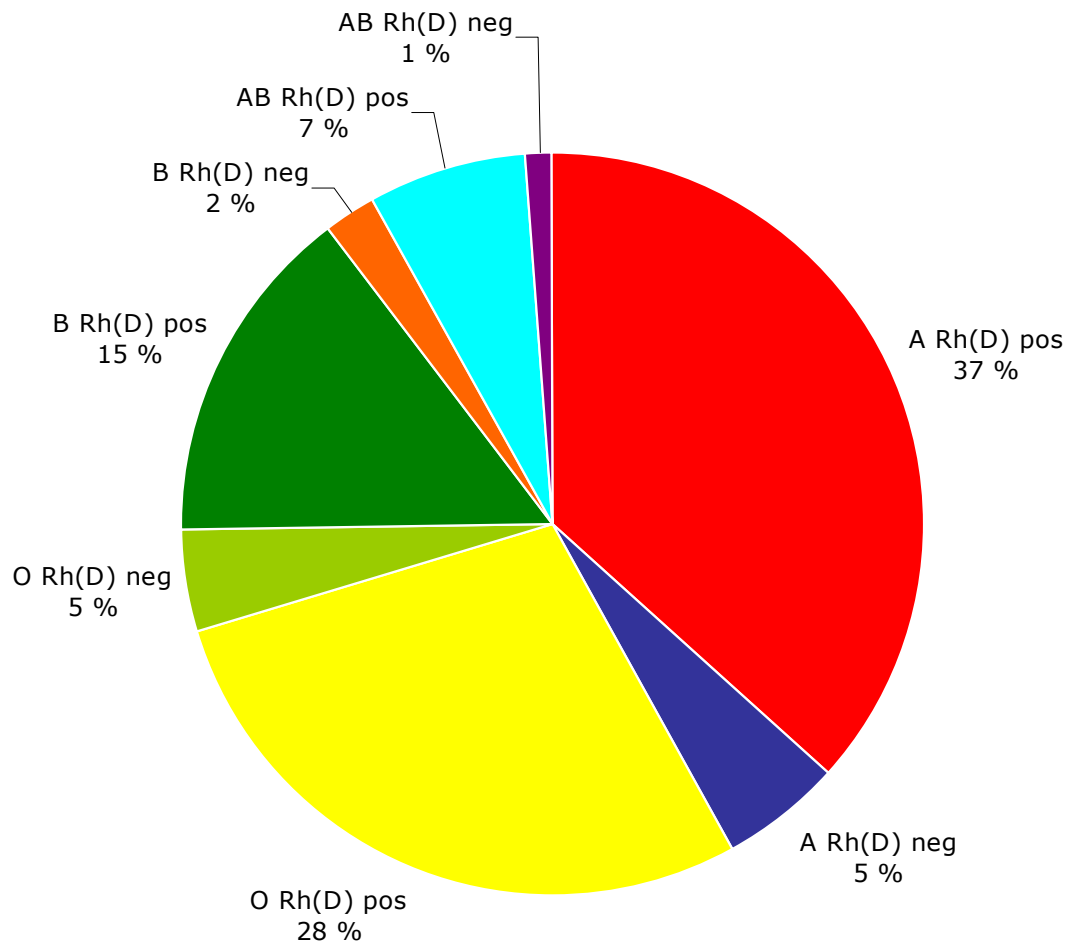
Turvallisuuden kulmakivet

- **Vapaaehtoisuus, maksuttomuus**
- **Luovuttajien huolellinen valinta**
 - luovuttajan ja potilaan turvallisuus
 - kaikki eivät voi luovuttaa verta
 - aina ei voi luovuttaa verta
- **Verestä tehtävät tutkimukset**
 - ABO-, Rh- ja Kell-veriryhmätekijät
 - HI-virus, hepatiittivirukset A, B ja C, syfilisbakteeri, parvovirus
 - tuore tartunta ei näy tutkimuksissa
 - HIV: 6 vrk
 - HCV: 3 vrk
 - HBV: 25 vrk

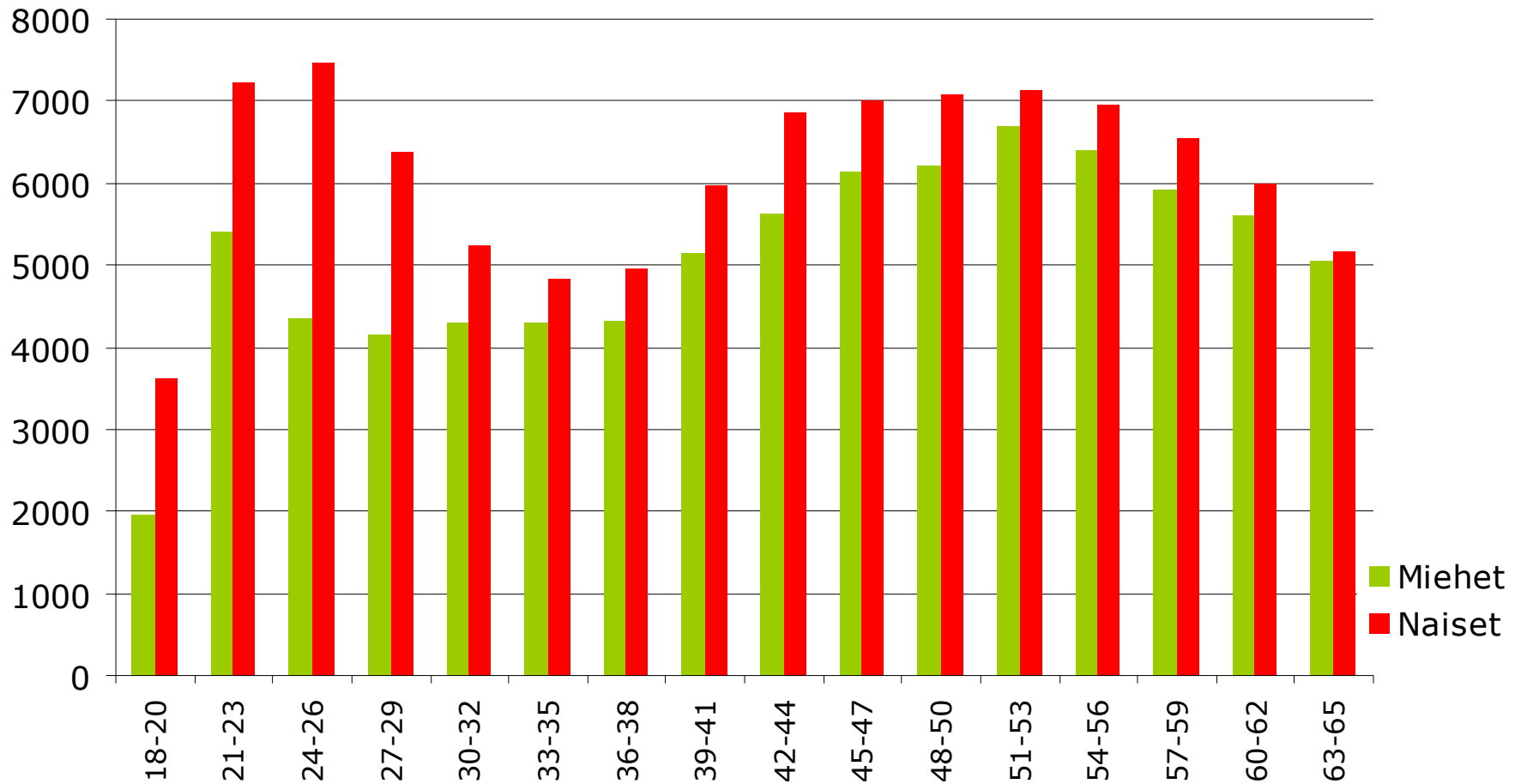
**Verta ei saa luovuttaa,
jos epäilee saaneensa
HIV- tai hepatiitti-
tartunnan.**

Suomalaisten veriryhmät

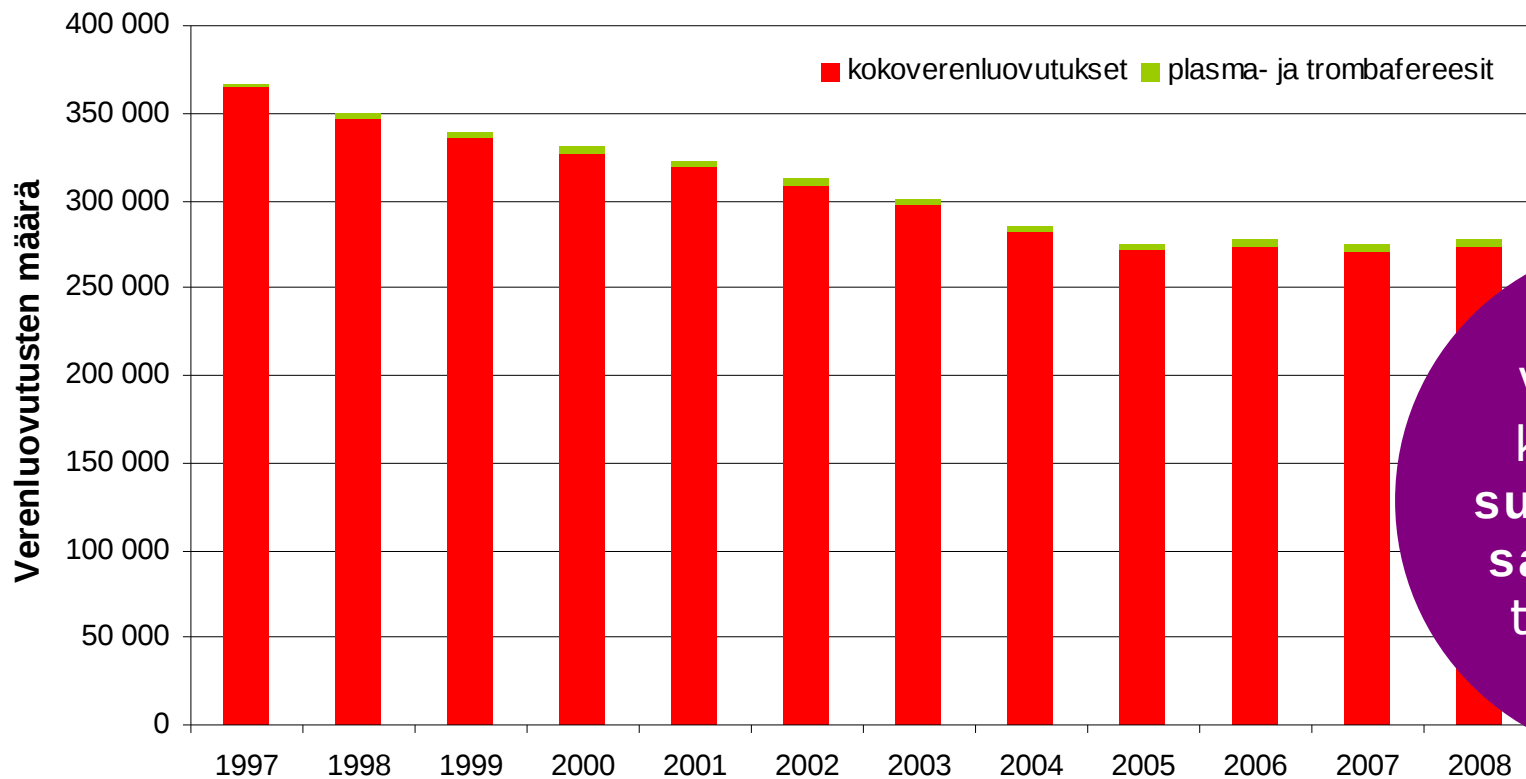

- Kaikkien veriryhmien luovuttajia tarvitaan joka arkipäivä
- Potilas saa pääsääntöisesti oman veriryhmänsä mukaista valmistetta
- O Rh neg on "hätäveri", jota voi antaa kaikkien veriryhmien potilaille

Verenluovuttajien ikä- ja sukupuolijakauma

Verenluovutukset 1997–2008

Veripalvelu
kerää verta
suomalaisten
sairaaloiden
tarpeeseen.

Sovitko sinä luovuttajaksi?

- Testaa itsesi etukäteen netissä
- Noin 10 % prosentilla luovuttajista on jokin verenluovutuksen este
- Este on yleensä väliaikainen
- Nyt kätevästi netin kautta alustava arvio sopivuudesta verenluovuttajaksi
- www.veripalvelu.fi

Laitetaan veri kiertämään!

Kiitos.